

„Makbet” – streszczenie i analiza

Autor: William Shakespeare (1564–1616)

William Shakespeare to angielski dramaturg, poeta i aktor, uważany za najwybitniejszego pisarza w historii literatury angielskiej. Tworzył głównie w epoce renesansu. Napisał 39 sztuk teatralnych, ponad 150 sonetów i wiele innych utworów poetyckich. Jego dramaty poruszają uniwersalne tematy, takie jak miłość, władza, zdrada, moralność i ludzkie namiętności.

Podstawowe informacje o „Makbecie”:

- **Tytuł oryginalny:** *Macbeth*
- **Rodzaj literacki:** dramat
- **Gatunek:** tragedia
- **Czas powstania:** ok. 1606 rok
- **Czas i miejsce akcji:** XI wiek, Szkocja i częściowo Anglia
- **Główne motywy:** żądza władzy, zbrodnia i kara, moralny upadek, fatum, nadprzyrodzoność

Streszczenie szczegółowe „Makbeta”:

Akt I:

Makbet, szkocki dowódca wojskowy, i jego przyjaciel Banko wracają ze zwycięskiej bitwy. Na wrzosowisku spotykają trzy czarownice, które przepowiadają przyszłość: Makbet ma zostać tanem Kawdoru, a następnie królem Szkocji, zaś potomkowie Banka mają władać krajem. Niedługo potem król Duncan nagradza Makbeta tytułem tana Kawdoru. To sprawia, że Makbet zaczyna myśleć o spełnieniu drugiej części przepowiedni.

Akt II:

Pod wpływem ambicji i namowy Lady Makbet, Makbet postanawia zabić króla Duncana, który gości w ich zamku. Po dokonaniu zbrodni Makbet ogłasza, że słudzy Duncana są winni i zabija ich, by „pomścić króla”. Synowie Duncana, Malcolm i Donalbain, uciekają, obawiając się o swoje życie.

Akt III:

Makbet, już jako król Szkocji, czuje się zagrożony przepowiednią dotyczącą potomków Banka. Wynajmuje morderców, by pozbyć się Banka i jego syna Fleance’a. Banko ginie, ale Fleance ucieka. Podczas uczty Makbet ma wizję ducha Banka, co wzbudza podejrzenia wśród gości.

Akt IV:

Makbet ponownie udaje się do czarownic, które przedstawiają mu trzy nowe przepowiednie:

1. Ma się strzec Makdufa.
2. „Nikt zrodzony z kobiety” nie zabije Makbeta.
3. Nie zostanie pokonany, dopóki las Birnam nie ruszy na jego zamek w Dunsinane.

Makbet interpretuje przepowiednie jako gwarancję bezpieczeństwa. Niemniej postanawia zabić Makdufa, jednak ten ucieka do Anglii. Makbet rozkazuje zamordować jego żonę i dzieci.

Akt V:

Lady Makbet popada w obłąd z powodu wyrzutów sumienia i popełnia samobójstwo. Wojska Malcolma i Makdufa, wspierane przez angielskiego króla, ruszają na Dunsinane, używając gałęzi z lasu Birnam jako kamuflażu. Makduf zabija Makbeta, ujawniając, że przyszedł na świat w wyniku cesarskiego cięcia („nie zrodzony z kobiety”). Malcolm zostaje nowym królem Szkocji.

Główne postacie:

- **Makbet** – szkocki wódz, ambitny, ale słaby moralnie; ulega żądzy władzy i popełnia zbrodnie, które prowadzą do jego upadku.
- **Lady Makbet** – żona Makbeta, manipulatorka, która początkowo popycha męża do zbrodni, ale sama nie wytrzymuje ciężaru winy.
- **Duncan** – sprawiedliwy król Szkocji, zamordowany przez Makbeta.
- **Banko** – wierny przyjaciel Makbeta; według przepowiedni jego potomkowie mają objąć tron.
- **Makduf** – lojalny wobec Duncana; staje się głównym przeciwnikiem Makbeta i narzędziem sprawiedliwości.
- **Czarownice** – tajemnicze postacie reprezentujące siły nadprzyrodzone; manipulują Makbetem za pomocą przepowiedni.

Motywy i tematy:

- **Żądza władzy**: Makbet i Lady Makbet są gotowi popełnić każdą zbrodnię, by zdobyć i utrzymać władzę.
- **Zbrodnia i kara**: Każdy grzech i zbrodnia pociąga za sobą konsekwencje. Makbet i Lady Makbet zostają zniszczeni przez własne działania.
- **Nadprzyrodzoność**: Czarownice symbolizują siły przeznaczenia, które popychają ludzi do złych czynów, ale ich przepowiednie są dwuznaczne.
- **Moralność i sumienie**: Bohaterowie doświadczają wyrzutów sumienia, które prowadzą ich do obłądki (Lady Makbet) i paranoi (Makbet).

Znaczenie utworu:

„Makbet” jest dramatem o uniwersalnym przesłaniu, ukazującym destrukcyjną siłę ambicji i konsekwencje zbrodni. Jest także refleksją nad naturą zła i wewnętrznymi konfliktami człowieka. Sztuka od wieków inspirowała artystów i filozofów, będąc jedną z najważniejszych tragedii w historii literatury.